

Sygn. akt XXVIII C 1005/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia del. Tomasz Leszczyński

Protokolant: sekretarz sądowy Anita Stańczyk

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2022 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa R. J.

przeciwko (...) Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę, ewentualnie o zapłatę

I. Oddała powództwo;

II. Zasądza od R. J. na rzecz (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 10.817,00 (dziesięć tysięcy osiemset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt: XXVIII C 1005/21

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 8 marca 2021 r. (data wpływu do sądu) R. J. wystąpiła przeciwko (...) Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W.:

- o ustalenie nieważności całej Umowy Kredytu nr (...) sporządzonej dnia 17 marca 2008 roku, a zawartej dnia 18 marca 2008 roku,

- o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego kwoty 565.508,90 PLN wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty – z uwagi na uiszczanie nienależnych świadczeń na podstawie ww. umowy.

Na wypadek nieuwzględnienia powyższych żądań powódka zgłosiła również roszczenia ewentualne o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kwoty 236.206,96 PLN wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty – wskutek uznania niektórych postanowień ww. umowy za abuzywne w rozumieniu art. 385¹ k.c. i tym samym bezskuteczne względem powódki.

R. J. wniosła również o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia którym je zasądzono do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu podniesiono, że powódka w chwili podpisywania umowy kredytowej nie miała możliwości negocjowania jej zapisów, ponieważ umowa została przedstawiona jako wzorzec, a pozwany nie poinformował jej o wszystkich ryzykach wynikających z zawarcia umowy kredytu denominowanego kursem CHF. Wskazała również, że zawarte w umowie postanowienia w zakresie w jakim odsyłają do kursów kupna i sprzedaży waluty obcej, spełniają

przesłanki do uznania ich za postanowienia abuzywne w rozumieniu 385⁽¹⁾ k.c., ponieważ zostały jednostronnie ukształtowane przez bank i narzucone jako nie podlegające negocjacji, prowadząc do nieważności umowy. Ponadto powódka podniosła, że umowa stała w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c., naruszała dobre obyczaje oraz rażąco naruszała interesy konsumentów (pozew – k. 3-50).

Pozwany (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wnosił o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, zaprzeczając zarzutom podnoszonym względem umowy przez stronę powodową. Ponadto pozwany podniósł, że wyliczenia podane w pozwie nie mogą stanowić dowodu, a jedynie stanowisko strony, w szczególności kwestionuje ich podstawy, założenia, metodologię i wyniki. Dodatkowo pozwany podniósł zarzut dotyczący braku posiadania statusu konsumenta przez powódkę w niniejszej sprawie wskazując przy tym, że w momencie zawarcia przedmiotowej umowy kredytu powódka prowadziła działalność gospodarczą, wobec tego nie posiada ona legitymacji do powołani się na abuzywność postanowień umowy. Ponadto pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia (odpowieź na pozew – k. 67-233).

Do dnia zamknięcia rozprawy strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. jest następcą prawnym (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W. (bezsporne).

Dnia 18 marca 2008 roku powódka R. J. jako kredytobiorca zawarła z poprzednikiem prawnym pozwanego, tj. (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. - jako kredytodawcą, umowę kredytu hipotecznego Nr (...).

Strony postanowiły, że kredytobiorca zobowiązuje się do wykorzystania środków na całkowitą spłatę uprzednio udzielonego mu kredytu hipotecznego przez (...) Bank S.A. na podstawie umowy kredytu hipotecznego nominowanego do CHF z dnia 09.06.2006 r. o nr (...) oraz na refinansowanie kapitału zainwestowanego w nieruchomość mieszkalną (§ 1 umowy).

Kredytobiorcy przyznano kredyt w kwocie 252.874 CHF jednak nie więcej niż 550.000 zł, która po przeliczeniu w dniu uruchomienia kredytu stanowiła równowartość 528.681,55 PLN. Zgodnie z § 13 umowy kredyt miał być spłacany wraz z odsetkami w złotych polskich w 297 równych ratach miesięcznych w wysokości określonej w harmonogramie spłat stanowiącym załącznik do Umowy kredytu. Wyplata kredytu nastąpiła w transzach zgodnie z harmonogramem wypłaty transz, tj. pierwsza transza w dniu 31.03.2008 r. w wysokości 119.700, 74 zł, druga transza w dniu 08.05.2008 r. w wysokości 408.980,8 zł. na rachunek kredytobiorcy (§ 13 umowy).

Kredyt jest oprocentowany według zmiennej stopy oprocentowania. Wysokość zmiennej stopy oprocentowania obowiązująca w dniu sporządzenia umowy wynosiła 4,36 % w stosunku rocznym, co stanowi sumę stopy LIBOR 6M określonej w „Postanowieniach Ogólnych” powiększonej o stałą w całym okresie kredytowania marżę w wysokości 1,50 p.p. Oprocentowanie kredytu miało ulec podwyższeniu o jeden punkt procentowy do dnia poprzedzającego pierwszy okres odsetkowy następujący po dniu dostarczenia przez kredytobiorcę do banku oryginału odpisu z księgi wieczyste nieruchomości zawierającego prawomocny wpis hipotek na rzecz banku. Oprocentowanie kredytu miało ulec zmianie w zależności od zmiany stopy LIBOR 6M, co 6 miesięcy w tym samym dniu miesiąca, w którym nastąpiła wypłata pierwszej transzy kredytu (§ 10 i 11 umowy). Zgodnie z § 5 ust. 5 „Postanowień Ogólnych” Kredytobiorca zobowiązał się do dokonywania spłaty kredytu w złotych w wysokości stanowiącej równowartość należnej i wynikającej z harmonogramu spłat kwoty waluty z zastosowaniem kursu sprzedaży walut Banku według Tabeli z godz. 9:00, obowiązującej na dwa dni robocze przed terminem wymagalności spłaty, określonym w Umowie. Spłata kredytu następowała w formie bezgotówkowej poprzez polecenie zapłaty do banku prowadzącego rachunek bankowy Kredytobiorcy wskazany w „postanowieniach szczegółowych” Umowy. Kredytobiorca wyraził zgodę do obciążania swojego rachunku bankowego w drodze polecenia zapłaty w terminach i wysokościach określonych w harmonogramie spłat (§ 5 ust. 5 „Postanowień Ogólnych”)

Sposobem zabezpieczenia spłaty kredytu było:

1) Obciążające prawo do Nieruchomości A, B, C (opisanych w § 3 umowy – k. 33) kredytu posiadające najwyższe pierwszeństwo, zaś wobec siebie posiadające równe pierwszeństwo hipoteki:

a) hipoteka zwykła łączna w wysokości 252.874 CHF zabezpieczająca spłatę kapitału,

b) hipoteka kaucyjna łączna do wysokości kwoty 126.437 CHF, ustanowiona na rzecz banku zabezpieczająca spłatę odsetek i innych należności Banku wynikających z Umowy,

2) cesja wierzytelności z polis ubezpieczenia nieruchomości (A) zabudowanej budynkiem mieszkalnym, działka gruntu nr (...) o powierzchni 1.730 m^(2), położona w G., przy ul. (...) dla której Sąd Rejonowy w Grodzisku Mazowieckim IV Wydział Ksiąg Wieczystych, prowadzi księgę wieczystą nr (...) - od ognia i zdarzeń losowych na zabezpieczenie wykonania zobowiązań wynikających Umowy. Suma ubezpieczenia w pierwszym okresie ubezpieczenia nie może być niższa niż 660.000 PLN,

3) weksel własny in blanco wystawiony przez kredytobiorcę wraz z porozumieniem wekslowym (§ 15 umowy).

Ponadto kredytobiorca złożył oświadczenie o poddaniu się egzekucji oraz wyraził zgodę na wystawienie przez Bank bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty 379.11 CHF (oświadczenie, k. 112).

Przy podpisaniu umowy kredytu R. J. podpisała także oświadczenie stanowiące załącznik 8 do umowy kredytu o ponoszeniu ryzyka walutowego i ryzyka zmiennej stopy procentowej dla kredytów hipotecznych. Jednocześnie kredytobiorca przyjął do wiadomości, iż 1) prowizja banku od kredytu walutowego, naliczana jest w walucie kredytu i pobierana w złotych po kursie sprzedaży waluty kredytu obowiązującym w Banku w dniu zapłaty prowizji, zgodnie z Tabelą kursów Walut Banku (...) ogłaszaną w siedzibie Banku z zastosowaniem zasad ustalania kursów walut obowiązujących w Banku., 2) kwota kredytu lub transza kredytu wypłacana jest w złotych po przeliczeniu według kursu kupna waluty kredytu obowiązującego w Banku w dniu wypłaty kredytu lub transzy kredytu, zgodnie z Tabelą kursów walut Banku (...) SA ogłaszaną w siedzibie Banku z zastosowaniem zasad ustalania kursów walut obowiązujących w Banku, 3) Kwota spłaty podlega przeliczeniu na złote po kursie sprzedaży waluty kredytu obowiązującym w Banku w dniu dokonywania spłaty, zgodnie z Tabelą kursów walut Banku (...) ogłaszaną w siedzibie Banku z zastosowaniem zasad ustalania kursów walut obowiązujących w Banku

Z kolei w ust.1 w/w Załącznika zostało zawarte oświadczenie, iż w związku zaciągnięciem kredytu walutowego, kredytobiorcy znane są oraz wyjaśnione przez Bank ryzyko zmiany kursu waluty, w której zaciągnął zobowiązanie kredytowe i jest świadomy ponoszenia przez siebie tego ryzyka (k. 116) W umowie (ani załącznikach do umowy, będących jej integralną częścią) nie ma żadnej wzmianki o sposobie ustalania kursu franka szwajcarskiego (umowa kredytu z załącznikami k. 100-122)

Integralną częścią umowy były „postanowienia Ogólne” Umowy wraz ze wszystkimi załącznikami do nich, które zostały doręczone kredytobiorcy w dniu zawarcia Umowy i z którymi kredytobiorca się zapoznał (§ 20 umowy).

Bank wypłacił kwotę udzielonego kredytu w całości (bezsporne).

Powódka od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia 31 grudnia 2021 r. uiściła łącznie na rzecz Banku kwotę 565.508,90 zł.

Powódka chciała zaciągnąć kredyt na wykończenie domu mieszkalnego przy ul. (...), (...)-(...) G. oraz spłatę innego kredytu zaciągniętego na zakup działki. Suma otrzymana od banku pokryła koszty remontu łazienki, ogrodzenia, pompy ciepła. Jednocześnie powódka zeznała, że z wykształcenia jest lekarzem stomatologiem, zaś od 1990 roku prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą w ramach której prowadzi mały gabinet jednoosobowy na wskazanej powyżej nieruchomości, a także zamieszkuje ją. Ponadto sprecyzowała, że gabinet składa się z części dla pacjentów,

gdzie znajduje się łazienka i przedpokój z poczekalnią. Przy prowadzeniu gabinetu powódka wykorzystuje pompę ciepła oraz instalację kanalizacyjno-wodną. Zawarcie umowy nastąpiło po spotkaniu w domu powódki z pracownikiem banku, po uprzednim sprawdzeniu zdolności kredytowej powódki. Stronie powodowej zależało na jak najniższej racie kredytu, w związku z czym powódce zaproponowano kredyt we frankach szwajcarskich. Zawarta umowa kredytu została zaofiarowana powódce jako bezpieczna i standardowa. Pracownik banku przedstawił umowę w oparciu o przygotowane przez Bank standardowe formularze z naniesionymi elementami indywidualnymi w postaci: wysokości kredytu, okresu kredytowania, danych osobistych klienta, danych nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie. Strona powodowa nie miała możliwości ingerencji w treść przygotowanej umowy, a także nie miała możliwości negocjowania jakiegokolwiek z jej zapisów. Strona powodowa nie uzyskała również pełnych informacji związanych ze znaczeniem samej istoty umowy, ryzyk związanych z nią, konsekwencji, czy sposobu wykonywania umowy. Dostała ona jedynie pisemne pouczenie o ryzyku zmiennej stopy kredytowej i ryzyku zmian kursów walut. (zeznania powódki k. 269-271v).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie powołanych dokumentów związanych z zawarciem umowy kredytu znajdujących się w aktach sprawy, składanych przez strony postępowania. Dokumenty te nie były kwestionowane przez żadną ze stron, a w ocenie Sądu nie było podstaw, by poddawać w wątpliwość okoliczności faktyczne wynikające z ich treści. Z uwagi na powyższe Sąd uznał, że dowody z tych dokumentów tworzą spójny, nie budzący wątpliwości w świetle wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a przez to w pełni zasługujący na wiarę materiał dowodowy.

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd oparł się także na wyjaśnieniach powódki przesłuchanej w charakterze strony. Nie uszło uwadze Sądu to, że przesłuchanie stron jest de facto dowodem wyłącznie posiłkowym, tym niemniej w niektórych wypadkach może się on okazać dowodem wręcz kluczowym dla odtworzenia istotnych z punktu widzenia rozstrzygnięcia okoliczności. W niniejszej sprawie powódka zrelacjonowała przebieg zdarzeń związanych z zawarciem umowy kredytu. Z całokształtu zebranych materiałów dowodowych wynika, że powódka pozostawała w przekonaniu, że produkt, który bank oferuje, jest produktem bezpiecznym, albowiem zapewniano ją o stabilności i wysokiej korzystności waluty CHF w okresie powzięcia przez nią kredytu ponieważ według informacji przekazanej przez pracownika banku umowa kredytowa była standardowa, a kurs waluty CHF stabilny. Strona powodowa nie była świadoma ryzyka gwałtownego wzrostu kursu waluty CHF, nie otrzymała też w tym zakresie informacji, symulacji i pouczeń od przedstawicieli pozwanego banku, nie została poinformowana o mechanizmie indeksacji, nie była informowana, w jaki sposób jest tworzona tabela kursowa. Poinformowano ją o tym, że rata kredytu może ulec zmianie, ale nie w jakim w stopniu.

Zdaniem Sądu, zeznania powódki były wybiórcze, przedstawiając okoliczności towarzyszące zawarciu umowy kredytu, oraz prowadzonej działalności, przedstawiała je w sposób niekonkretny. Szczególnie, nieprecyzyjne są jej zeznania w części, w której świadek opisuje okoliczności zawarcia umowy, bowiem zasłaniała się niepamięcią co do okoliczności jej zawarcia. Powódka wskazała, że wzięła kredyt na spłatę uprzednio zaciągniętego kredytu hipotecznego przeznaczonego na zakup działki oraz na wykończenie domu przy ul. (...) w G., w którym prowadziła jednoosobową działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług stomatologicznych, a także w nim zamieszkiwała. Sąd dał wiarę zeznaniom powódki w części, która zbieżna była z dokumentami zawartymi w aktach sprawy i dowodami uznanymi za wiarygodne.

Czyniąc ustalenia faktyczne, Sąd uwzględnił także zgodne twierdzenia stron w trybie art. 229 k.p.c. oraz twierdzenia strony, którym przeciwnik nie przeczył w trybie art. 230 k.p.c.

Ponadto Sąd postanowił pominąć wnioski stron o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości zgłoszonego w pozwie oraz oddalić wnioski strony pozwanej o zobowiązanie powódki do złożenia do akt sprawy wyroku rozwodowego i poprzedniej umowy kredytowej jako niezasadne. W ocenie Sądu przedmiotowe wnioski miały wykazać fakty nieistotne dla finalnego rozstrzygnięcia sporu zawisłego w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie zarówno w zakresie roszczenia głównego, jak też roszczenia ewentualnego.

Roszczenie powódki zawierało żądanie ustalenia nieważności umowy. Zarzuty strony powodowej dotyczyły abuzywności zapisów umownych w przedmiocie ustalania kursów waluty stosowanych do wyliczenia rat kredytu i salda kredytu.

W związku z powyższym podstawową kwestią wymagającą na wstępie wyjaśnienia był charakter prawny umowy zawartej między stronami.

Definicję kredytu zawiera art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (tj. Dz. U. z 2020 roku, poz. 1896 ze zm.), zgodnie z którym przez umowę kredytu bankowego bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. W myśl art. 69 ust. 2 Prawa bankowego, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: 1) strony umowy, 2) kwotę i walutę kredytu, 3) cel, na który kredyt został udzielony, 4) zasady i termin spłaty kredytu, 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy. Wskazać też należy, że w przypadku zawarcia umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu, powinna ściśle określać umowa kredytu. Oznacza to, że kredytobiorca już na etapie umowy kredytowej powinien być odpowiednio poinformowany przez bank o istotnych dla niego zasadach związanych ze spłatą kredytu.

W efekcie należy stwierdzić, że samo wprowadzenie do umowy kredytu bankowego postanowień dotyczących indeksacji kredytu mieści się, co do zasady, w granicach swobody umów i nie stanowi naruszenia przepisów ustawy. Mieściło się także w tych granicach także w dacie zawarcia ww. umowy. W art. 69 ust. 2 Prawa bankowego wskazano, jakie niezbędne (obligatoryjne) postanowienia powinny być ujawnione w umowie kredytu bankowego. Natomiast umowa kredytu indeksowanego mieści się w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2016 roku, I CSK 1049/14, OSNC 2016/11/134; wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 roku, V CSK 382/18, LEX 2771344).

Należy przyjąć, że **kredyt indeksowany** kursem waluty obcej to kredyt udzielany w walucie polskiej, przy czym na dany dzień (najczęściej dzień uruchomienia kredytu), kwota kapitału kredytu (lub jej część) przeliczana jest na walutę obcą (według bieżącego kursu wymiany waluty), która to kwota stanowi następnie podstawę ustalania wysokości rat kapitałowo-odsetkowych. Wysokość kolejnych rat kapitałowo-odsetkowych określana jest zatem w walucie obcej, ale ich spłata dokonywana jest w walucie polskiej, po przeliczeniu według kursu wymiany walut na dany dzień (najczęściej na dzień spłaty).

Z kolei **kredyt denominowany** to kredyt, w którym zobowiązanie wyrażone jest w umowie w walucie obcej, wypłata kredytu następuje w walucie polskiej, harmonogram spłaty kredytu wyrażony jest w walucie obcej, a spłata następuje w walucie polskiej. W takim kredycie waluta obca nie jest jedynie miernikiem waloryzacji, lecz wyraża wartość zobowiązania pieniężnego (podobnie: H. Ciepla: Dochodzenie roszczeń z umów kredytów frankowych, Warszawa 2021, str. 17). Taki charakter miała umowa zawarta przez strony w niniejszej sprawie.

Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd ustalił, iż umowa będąca przedmiotem postępowania została zawarta pomiędzy dwoma podmiotami profesjonalnymi – przedsiębiorcami.

W myśl art. 43¹ k.c. przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33¹ § 1 k.c., prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową. Strona pozwana jest przedsiębiorcą, czemu nie przeczyła, na co jednoznacznie wskazuje odpis KRS pozwanej. Zdaniem Sądu, jako przedsiębiorca przy zawieraniu umowy kredytu denominowanego kursem CHF występowała również powódka, która wskazała, że prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą. Okoliczność powyższą podniósł pozwany w odpowiedzi na pozew, zaś powódka, wzywana do osobistego stawienia celem przesłuchania, oraz reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, nie wykazała, iż przy zawieraniu przedmiotowej umowy działała jako konsument.

Z treści umowy kredytu wynika, iż jego celem było refinansowanie uprzednio zawartego w innym banku kredytu hipotecznego oraz pokrycie części kosztów wykończeniowych nieruchomości położonej w G. przy ul. (...). Z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy wynika, iż powódka prowadziła działalność gospodarczą pod powyższym adresem, której przedmiotem było świadczenie usług stomatologicznych, co jednocześnie wynika z zeznań powódki, zaś środki pieniężne wypłacone przez kredytodawcę na podstawie umowy kredytu nr (...) zostały wydatkowane w powiązaniu z działalnością gospodarczą poprzez korzystanie w zakresie działalności gospodarczej z urządzeń takich jak np. pompa ciepła, która została sfinansowana ze środków uzyskanych z umowy kredytu zawartego przez powódkę z pozwanym bankiem. A zatem, nie budzi wątpliwości Sądu, iż umowa kredytu zawarta z pozwanym była bezpośrednio związana z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą. Za środki z kredytu powódka spłaciła zaciągniętą w innym banku umowę kredytu i wykończyła nieruchomość (instalacja pompy ciepła, łazienka, ogrodzenie, instalacja elektryczna), na której w budynku mieszkalnym, urządzony został gabinet stomatologiczny, którego prowadzenie było przedmiotem jej działalności.

Zdaniem Sądu z całokształtu materiału dowodowego wynika jednoznacznie, iż w dacie zawarcia umowy kredytu na nieruchomości w G. przy ul. (...) prowadzona była również działalność gospodarcza polegająca na świadczeniu usług stomatologicznych przez R. J. jednocześnie zamieszkującą przedmiotową nieruchomość, przy czym instalacja wodnokanalizacyjna i elektryczna w budynku (sfinansowane ze środków pochodzących z kredytu) jest wspólna dla całej nieruchomości, zaś rozliczanie należności za wykorzystaną energię elektryczną oraz wodę/ciepło następuje łącznie (zużycie wody, energii elektrycznej i ciepłej w pomieszczeniach wykorzystywanych do prowadzenia gabinetu stomatologicznego nie jest mierzone oddzielnie, bo instalacja wodnokanalizacyjna i elektryczna oraz liczniki są wspólne dla całego budynku). **W wyroku z dnia 19 listopada 2019 roku w sprawie sygn. akt I ACa 216/19 dotyczącej podobnego stanu faktycznego jak w niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny w Warszawie stwierdził, że „Jeżeli umowa kredytu została zawarta w celu zaspokojenia potrzeb działalności gospodarczej i to w istotnym zakresie, to nie można tej okoliczności pominąć, nawet wówczas, gdy pozagospodarczy (mieszkalny) aspekt transakcji ma charakter dominujący.**” Powyższe stanowi zdaniem Sądu okoliczność przemawiającą za przyjęciem, że powódka w dacie zawierania umowy kredytowej z pozwanym nie posiadała statusu konsumenta.

Natomiast ochrona wynikająca z przepisów art. 385¹ i nast. k.c., na którą powołała się powódka, przysługuje wyłącznie konsumentom w ich relacjach z przedsiębiorcami. W tym miejscu wskazania wymaga, iż powyższa okoliczność ma istotne znaczenie przy ustalaniu zgodności zaskarżonych przepisów z zasadami współżycia społecznego, a także naturą stosunku prawnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, przyjmuje się bowiem, że w określonych sytuacjach z art. 353¹ k.c., a więc zasady swobody umów, wynika przyzwolenie na faktyczną nierówność stron (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2008 r., sygn. akt IV CSK 478/07, wyrok Sądu Najwyższego ze sprawy o sygn. akt I CSK 611/15). Decydujący zaś dla uznania świadczeń za równoważne jest miernik subiektywny tj. ocena partnerów podczas jej zawarcia, nie zaś rzeczywista wartość świadczeń w obrocie. O tym w jakim zakresie świadczenia stron będą ekwiwalentne decyduje wola i wspólny zamiar stron. Brak ekwiwalentności sytuacji prawnej stron umowy nie wymaga co do zasady istnienia okoliczności ją uzasadniających, jeżeli stanowi ona wyraz woli tych stron. Obiektywnie niekorzystna dla jednej strony treść umowy zasługiwać będzie na negatywną ocenę moralną, a w konsekwencji doprowadzi do uznania umowy za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego dopiero w sytuacji, gdy do takiego jej

ukształtowania, które jest w sposób widoczny dla niej krzywdzące doszło pod presją faktycznej przewagi kontrahenta, wówczas bowiem umowa nie daje wyrazu w pełni swobodnej i rozważnej decyzji tego podmiotu.

W niniejszej sprawie podkreślenia wymaga, że zasady ustalania kursów walut obcych zostały przekazane do wyłącznych uprawnień pozwanego, nie określając bliżej kryteriów ustalania ich wysokości. W ocenie Sądu w świetle takich postanowień umownych, bank może jednostronnie i arbitralnie modyfikować wskaźniki, według których obliczana jest zarówno wysokość kapitału kredytu do spłaty, jak i świadczeń kredytobiorcy (rat kredytowych). Waloryzacja kredytu na podstawie przedmiotowej umowy odbywa się w oparciu o tabele kursowe sporządzane przez pozwanego i to uprawnienie banku do określania wysokości kursów CHF na gruncie zawartej umowy nie doznaje formalnie żadnych określonych ograniczeń. Jakikolwiek ograniczenie w tym zakresie nie wynika także z żadnych przepisów prawa. Wysokość świadczenia kredytobiorcy została określona w ten sposób, że kwotę kredytu przeliczano najpierw ze złotych na franki szwajcarskie, po kursie wskazanym przez pozwanego, uzyskując równowartość kredytu wyrażoną w walucie obcej. Następnie – już bezpośrednio w celu określenia każdej kolejnej raty – przeliczano wskazywaną przez bank kwotę w CHF na złotówki po kursach ustalanych przez kredytodawcę w jego tabeli kursów.

Pomimo, że bank ustalał kursy z dużą dozą samodzielności, a znacznie większe ryzyko z tego wynikające leżało po stronie powódki, to jednak status powódki jako przedsiębiorcy, a zatem osoby, która zawodowo prowadzi działalność gospodarczą, jest profesjonalistą w obrocie, nie tylko w zakresie swojej dziedziny, ale także obrotu jako całości powodował, iż należało uznać, że działała podczas jej zawierania z rozeznaniem i wolą, aby taki kształt i skutki te zapisy posiadały. W żaden sposób zaś przeciwna okoliczność nie została wykazana. Należy przy tym wskazać, iż ów zawodowy charakter obejmuje także działania podejmowane w celu uzyskania źródeł kapitałów niezbędnych do prowadzenia działalności, w tym również kredytu zaciągniętego przez powódkę, która jako profesjonalista mogła i powinna zapoznać się z treścią postanowień umowy i regulaminu, a także w sposób prawidłowy i zgodny z zasadami ekonomii je ocenić. Przede wszystkim, mogła i powinna dokonać oceny wszystkich ryzyk związanych z zawarciem niniejszej umowy, w tym ryzyka związanego ze zmianą kursów waluty, zmiany stóp procentowych, oraz kwestii dokonania czynności w celu ich uniknięcia lub ograniczenia, tak jak powinna wyczytać wszystkie ryzyka związane z samym faktem prowadzenia działalności gospodarczej. W tym zakresie zatem do oceny postępowania obu stron należy stosować wyższe standardy ocen osób, które w sposób świadomy i celowy dokonują określonych czynności prawnych. Całokształt okoliczności tej sprawy wskazuje więc, że dobre obyczaje nie zostały naruszone. Zarówno pozwany bank, jak i powódka dysponowali porównywalnymi możliwościami oceny ryzyka wiążącego się z denominacją kredytu.

W świetle powyższego, wobec braku zaistnienia podstawy do uznania, iż umowa była nieważna, na co Sąd Okręgowy wskazał powyżej, podstawa świadczenia istniała, a cel został osiągnięty.

Powyższe względy uzasadniały więc oddalenie powództwa w zakresie roszczenia głównego, jak też ewentualnego.

Konsekwencją rozstrzygnięcia głównego żądania jest rozstrzygnięcie przez Sąd w przedmiocie kosztów procesu i kosztów zastępstwa procesowego. Sąd rozstrzygnął o kosztach procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz na podstawie § 2 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2016, poz. 1667).

Zważywszy na rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie uznać należało, że stroną w całości przegraną jest strona powodowa. Uzasadnione było zatem zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania.

ZARZĄDZENIE

(...)